

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén "Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om Europeiska året för kreativitet och innovation (2009)"

KOM(2008) 159 slutlig – 2008/0064 (COD)

(2009/C 27/25)

Den 7 april 2008 beslutade rådet att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om Europeiska året för kreativitet och innovation (2009)".

Kommitténs presidium gav den 21 april 2008 facksektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna i uppdrag att utarbeta ett yttrande i ärendet.

Eftersom ärendet var så brådskande utsåg Europeiska ekonomiska och sociala kommittén **José Isaías Rodríguez García-Caro** till föredragande vid sin 446:e plenarsession den 9–10 juli 2008 (sammanträdet den 9 juli) och antog följande yttrande med 108 röster för och 5 nedlagda röster.

1. Slutsatser

1.1 Kommittén ställer sig helt och fullt bakom alla åtgärder som kan främja kreativitet och innovation bland EU-medborgarna, och välkomnar initiativet att ägna ett europeiskt år åt att stödja och främja kreativitet genom livslångt lärande som en drivkraft för innovation. EESK har vid flera tillfällen påpekat hur viktigt det är att främja innovation i samband med att man söker uppnå Lissabonstrategins mål⁽¹⁾. Trots detta och fastän det är i linje med Europeiska året för kreativitet och innovation anser vi, med hänvisning till de följande kommentarerna, att det förslag till beslut som är föremål för kommitténs yttrande inte är det bästa tänkbara instrumentet för att uppnå det uppsatta målet.

1.2 Medan andra europeiska år har organiserats med ett långt tidsperspektiv och förslagen om dem lagts fram upp till två år i förväg, är det i detta fall bara sju månader som Europaparlamentet och rådet får på sig för att godkänna beslutet och som kommissionen och medlemsstaterna får för att organisera och samordna insatserna innan det europeiska året inleddes. EESK anser att denna process är förhastad och skulle kunna äventyra Europeiska året för kreativitet och innovation, som förtjänar en planering som bättre svarar mot den betydelse året har och bör tillmätas.

⁽¹⁾ EESK:s yttrande av den 13 december 2006 om "Att frigöra och stärka Europas potential avseende forskning, utveckling och innovation", föredragande Gerd Wolf (EUT C 325, 30.12.2006).
EESK:s yttrande av den 14 december 2005 om "Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om upprättande av ett ramprogram för konkurrenskraft och innovation", föredragande: Bernhard Welschke, medföredragande: Lucia Fusco (EUT C 65, 17.3.2006).
EESK:s yttrande av den 12 juli 2007 om "Investeringar i kunskap och innovation (Lissabonstrategin)", föredragande: Gerd Wolf (EUT C 256, 27.10.2007).

1.3 Förslaget till beslut är fortfarande mycket vagt på två punkter som kommittén anser är mycket viktiga och som behöver klargöras och konkretiseras. Det gäller finansieringen av det europeiska året och hänvisningen till stöd och medverkan från gemenskapens program och politik på andra områden än livslångt lärande.

1.3.1 Kommittén stöder kommissionens förslag på den punkten att det inte är nödvändigt att skapa särskilda budgetposter för att genomföra det europeiska året, och vi instämmer i att man bör använda budgetmedel från programmet för livslångt lärande, som innehåller särskilda mål för främjande av innovation. I förslagstexten nämns dock inget belopp för detta evenemang, den enda budgetkälla som omnämns är programmet för livslångt lärande och de övriga program som ska bidra till insatsernas finansiering namnges inte. Mot bakgrund av vad som står i förslaget till beslut anser kommittén att det är nödvändigt att uttrycka de förväntade kostnaderna för dessa insatser i siffror. Kommittén anser att förslaget bör innehålla en budgetberäkning.

1.3.2 När det gäller det finansiella stödet från andra program och politikområden är förslaget ännu vagare. Av texten i artikeln kan man dra följande slutsats: Eftersom främjande av innovation ingår i de särskilda målen för andra program, t.ex. programmet för entreprenörskap och innovation och programmet för stöd till informations- och kommunikationsteknik, som båda ingår i ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation, skulle denna typ av program kunna samfinansiera insatserna under det europeiska året. I detta sammanhang anser vi att förslagstexten tydligt bör ange vilka program som kan bidra till finansiering av det europeiska året, hur stora beloppen ska vara och hur insatserna ska samordnas mellan de samfinansierande programmen som förvaltas av olika generaldirektorat inom kommissionen.

1.4 Med utgångspunkt i dessa argument, som behandlas mer utförligt i kommentarerna i detta yttrande, föreslår kommittén att kommissionen ser över förslaget och beaktar våra kommentarer. Kommittén föreslår också att Europaparlamentet och rådet beaktar kommentarerna och som en följd av detta ändrar beslutet på de punkter som skapar störst oklarhet.

2. Inledning

2.1 I slutsatserna från Europeiska rådets extramöte i Lissabon i mars 2000 framhålls det inte bara att man i ett europeiskt ramverk bör fastställa de nya grundläggande färdigheter som livslångt lärande ska ge och att människorna är Europas största tillgång, utan man insisterar också på att de europeiska utbildningssystemen anpassas både till kunskapssamhällets krav och behovet av att öka sysselsättningsnivån och förbättra sysselsättningens kvalitet.

2.2 Dessa grundläggande färdigheter och nyckelkompetenser för livslångt lärande definierades och framhölls i Europaparlamentets och rådets rekommendation från den 18 december 2006 ⁽²⁾, och de kan betraktas som en väsentlig faktor för innovation, produktivitet och konkurrenskraft, något som har avgörande betydelse för ett kunskapssamhälle. EESK har tidigare yttrat sig över denna rekommendation ⁽³⁾.

2.3 I slutsatserna från Europeiska rådets möte i Bryssel den 8–9 mars 2007 uppmanar rådet medlemsstaterna och EU-institutionerna att fortsätta insatserna för att skapa bättre ramvillkor för innovation och större investeringar i forskning och utveckling. I det avsnitt som handlar om förstärkt innovation, forskning och utbildning konstaterar rådet att medlemsstaterna är fast beslutna att förbättra ramvillkoren för innovation, t.ex. konkurrensutsatta marknader, och mobilisera ytterligare resurser för forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet. Därför uppmanar Europeiska rådet kommissionen och medlemsstaterna att fortsätta genomförandet av strategin för innovationspolitik, och det konstaterar att utbildning är en förutsättning för en väl fungerande kunskapstriangel (utbildning – forskning – innovation).

2.4 Europeiska året för kreativitet och innovation ger en god möjlighet att bidra till debatten om Europas utmaningar genom att göra befolkningen medveten om kreativitetens och den innovativa förmågans betydelse för bättre personlig utveckling och ökad kollektiv välfärd.

⁽²⁾ EUT L 394, 30.12.2006.

⁽³⁾ EESK:s yttrande av den 18 maj 2006 om "Förslag till Europaparlamentets och rådets rekommendation om nyckelkompetenser för livslångt lärande", föredragande: Mária Herczog (EUT C 195, 18.8.2006).

3. Sammanfattning av förslaget

3.1 I förslaget till beslut utropas 2009 till Europeiska året för kreativitet och innovation. Det allmänna målet för detta år är att hjälpa medlemsstaterna att främja kreativitet genom livslångt lärande som en drivkraft för innovation och en avgörande faktor för utvecklingen av personlig, yrkesrelaterad, entreprenörmässig och social kompetens hos alla individer i samhället. Till detta allmänna mål kommer tretton faktorer som kan bidra till att främja kreativitet och innovativ förmåga.

3.2 De åtgärder som föreslås för att uppnå de uppsatta målen inbegriper bland annat konferenser och initiativ för att höja medvetenheten om vikten av kreativitet och innovativ förmåga, kampanjer för att förmedla de viktigaste budskapen, kartläggning och spridning av goda lösningar och utarbetande av studier på gemenskapsnivå eller nationell nivå.

3.3 Det tillsätts en nationell samordnare för det europeiska året, med organisatoriskt ansvar på denna nivå, och samordningen av verksamheter på gemenskapsnivå fastställs genom möten som kommissionen anordnar för de nationella samordnarna.

3.4 Slutligen fastställer förslaget att finansieringen ska ske genom programmet för livslångt lärande, utan att detta hindrar eventuellt stöd och samfinansiering från andra program inom närliggande områden, exempelvis näringsliv, sammanhållning, forskning och informationssamhället.

4. Allmänna synpunkter på förslaget

4.1 Kommittén stöder helt och fullt insatserna för att främja kreativitet och innovation bland EU-medborgarna. I sitt initiativyttrande om "Innovation: betydelse för industriell omvandling och EIB:s roll" ⁽⁴⁾ konstaterade kommittén att "innovationen (...) kommer att bygga på framför allt en bred utbildningsbas, i linje med kriterierna för livslångt lärande". Därför kommer EESK i enlighet med sitt tidigare ställningstagande beslutsamt att stödja användningen av sådana instrument som kan bidra till att främja kreativitet och innovativ förmåga, trots att vi anser att följande kommentarer om förslaget är nödvändiga.

4.2 Kommittén välkomnar initiativet att ägna ett europeiskt år åt att stödja och främja kreativitet genom livslångt lärande som en drivkraft för innovation. Vid flera tillfällen har vi visat hur viktigt det är att främja innovation i samband med att man

⁽⁴⁾ EESK:s yttrande av den 11 juli 2007 om "Innovation: betydelse för industriell omvandling och EIB:s roll", föredragande: János Tóth, medföredragande: Enrique Calvet Chambon (EUT C 256, 27.10.2007).

söker uppnå Lissabonstrategins mål. Även i Aho-rapporten ⁽⁵⁾ påpekades att det är nödvändigt att främja innovationskultur för att klara av sociala och produktionsrelaterade utmaningar i Europa.

Trots detta och fastän vi ser positivt på ramen för det europeiska året anser vi att kommissionens förslag till beslut inte är det bästa tänkbara instrumentet för att uppnå målet. Denna åsikt grundar sig både på dokumentets innehåll och på formerna för att utarbeta och godkänna dokumentet.

4.3 Utgångspunkten för detta initiativ är enligt kommitténs åsikt inte den lämpligaste för den här typen av insatser. I motiveringen i förslaget till beslut, i punkt 3 som handlar om samråd med berörda parter, står det att det hållits informella diskussioner med ledamöter av Europaparlamentet och med medlemsstaterna. Därmed har utformningen av förslaget skett med ett uppifrån- och nedperspektiv, från institutionerna till medborgarna.

En sådan uppifrån- och nedmetod, som innebär att samhället och de organisationer och individer som det utgörs av inte får delta i planeringen och förberedelserna av året, innebär att initiativet löper större risk att passera obemärkt än om man hade eftersträvat aktiv medverkan av dem vars deltagande är nödvändigt för ett lyckat resultat.

I detta sammanhang vill vi erinra om kommitténs kommentar i yttrandet om "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om genomförande, resultat och övergripande utvärdering av Europeiska handikappåret 2003" ⁽⁶⁾. I detta yttrande ⁽⁷⁾ uppmanade kommittén EU-institutionerna att främja en nedifrån- och upp-strategi i förberedelserna av den här typen av initiativ. EESK upprepar därför att det är nödvändigt att förbereda de europeiska åren enligt denna strategi.

4.4 Med tanke på att Europeiska året för kreativitet och innovation ska inledas den 1 januari 2009 och med tanke på tidsfristerna för Europaparlamentets och rådets godkännande vid första behandlingen anser vi att tidsplanen för utarbetande och godkännande av detta europeiska år är alltför snäv. Vid tidigare tillfällen har kommittén godkänt sitt yttrande ett år innan det europeiska året inleddes ⁽⁸⁾, vilket visar hur förutseende

⁽⁵⁾ "Att skapa ett innovativt Europa", EUR 22005 ISBN 92-79-00964-8.

⁽⁶⁾ KOM(2005) 486 slutlig.

⁽⁷⁾ EESK:s yttrande av den 14 februari 2006 om "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om genomförande, resultat och övergripande utvärdering av Europeiska handikappåret 2003", punkt 1.2, föredragande: Gunta Anča EUT C 88, 11.4.2006).

⁽⁸⁾ EESK:s yttrande av den 8 december 1999 om "Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om europeiska året för språk 2001", föredragande: Bernd Rupp (EGT C 51, 23.2.2000).

EESK:s yttrande av den 24 april 2002 om "Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om att inrätta Europeiska året för utbildning genom idrott 2004", föredragande: Christóforos Koryfidis (EUT C 149, 21.6.2002).

EESK:s yttrande av den 14 december 2005 om "Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om Europeiska året för lika möjligheter för alla (2007) – På väg mot ett rättvist samhälle", föredragande: Mária Herczog (EUT C 65, 17.3.2006).

EESK:s yttrande av den 20 april 2006 om "Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om Europeiska året för interkulturell dialog (2008)", föredragande: Agnes Cser (EUT C 185, 8.8.2006).

kommissionens planering har varit. Utan att närmare gå in på detta kan man nämna ett gott exempel på denna planering: EESK:s antagande vid plenarsessionen i maj 2008 av yttrandet ⁽⁹⁾ om "Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om europeiska året för bekämpning av fattigdom och social utestängning (2010)" ⁽¹⁰⁾.

Kanske vore det klokt att senarelägga initiativet och inte utse år 2009 till europeiskt år, i stället för att skynda på antagandet av ett beslut som inte gör det möjligt att uppnå de fastställda målen eftersom tiden har varit för kort för att planera insatserna.

4.5 I punkt 3.2 i motiveringen till förslaget anges att det europeiska året förväntas få minst lika stor verkan som tidigare initiativ, exempelvis Europeiska året för livslångt lärande och Europeiska året för utbildning genom idrott. Förslaget innehåller dock ingen artikel om eller hänvisning till en utvärdering av insatsernas resultat. Därav kan man dra den slutsatsen att konsekvenserna kommer att bedömas antingen på empirisk väg eller med hjälp av indirekta indikatorer i programmet för livslångt lärande eller andra program som kan komma att beröras av detta initiativ.

4.6 Kommittén håller med kommissionen om att flexibelt fastställande av prioriteringar för ett eller flera år i programmet för livslångt lärande och andra relevanta program ger en så bred ekonomisk marginal att man inte behöver avsätta särskilda medel för evenemangen under det europeiska året. Främjande av innovation ingår i de särskilda målen för programmet för livslångt lärande och andra program, t.ex. programmet för entreprenörskap och innovation och programmet för stöd till informations- och kommunikationsteknik, som båda ingår i ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation. Därför och trots att ramprogrammet inte nämns uttryckligen i förslaget anser vi att initiativet kan ha sin grund i befintliga program och budgetar, vilket framhålls i punkt 5 i förslagens motivering.

⁽⁹⁾ EESK:s yttrande av den 29 maj 2008 om "Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om europeiska året för bekämpning av fattigdom och social utestängning (2010)", föredragande: Krzysztof Pater, medföredragande: Erika Koller, EUT C 224, 30.8.2008, s. 106.

⁽¹⁰⁾ KOM(2007) 797 slutlig.

5. Särskilda kommentarer

5.1 I artikel 2 i förslaget anges att ett särskilt mål är att framhålla en rad faktorer som kan bidra till att främja kreativitet och innovativ förmåga. Dessa faktorer delas in i 13 omfattande punkter som i sin tur innehåller olika aspekter som bör utvecklas.

EESK anser att dessa mål och/eller faktorer bör bli mer konkreta, så att de insatser som ska genomföras fokuserar på vissa viktiga aspekter rörande kreativitet och innovation, medborgarna och framför allt ungdomar som målgrupp för insatserna samt utbildningsinrättningar samt nätverket av sociala och ekonomiska aktörer samt företagare som kanaler för insatserna.

5.2 Ett europeiskt år som ägnas kreativitet och innovation bör omfatta innovativa åtgärder för att de fastställda målen ska kunna uppnås. De åtgärder som behandlas i artikel 3, och som är fullständigt lämpliga, brukar ingå i alla typer av kampanjer för ökad medvetenhet och kunskapsspridning. Vi anser att det vore mycket pedagogiskt, framför allt för ungdomar, att till åtgärderna i ovannämnda artikel lägga någon innovativ åtgärd för att uppnå målen i förslaget. Exempelvis skulle man kunna anordna en tävling om idéer för att utforma ett instrument som permanent uppmärksammar främjandet av kreativitet och innovativ förmåga i hela Europa. Man skulle även varje eller vartannat år kunna dela ut ett pris som ger våra yngre medborgare möjlighet att utveckla verkligt innovativa idéer och använda deras kreativa förmåga på vitt skilda områden.

5.3 Vi anser att artikel 6 i förslaget bör vara mer utförlig när det gäller denna aspekt som är så viktig för ett lyckat resultat, utan att detta påverkar innehållet i de allmänna kommentarerna om samfinansiering av det europeiska året genom programmet

för livslångt lärande och ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation.

5.3.1 Beslutet bör åtminstone innehålla en budgetberäkning. Det skulle kunna ta formen av anslag för år 2009 och kommande budgetår från de program som samfinansierar det europeiska året, eller en högsta procentsats för utgifterna under dessa program för de budgetår som berörs. Båda dessa lösningar är lämpliga, eftersom det enligt kommitténs åsikt inte är rimligt att det inte finns någon beräkning av de utgifter som åtgärderna kommer att medföra.

5.3.2 Ovannämnda artikel 6 i förslaget börjar så här: "*Utan att det påverkar det stöd som året kan få via program och politikåtgärder på andra områden, exempelvis näringsliv, sammanhållning, forskning och informationssamhället...*" När det gäller formuleringen i denna artikel anser EESK att den citerade meningens tvetydighet skapar osäkerhet i fråga om hur andra generaldirektorat vid kommissionen och andra program än programmen för utbildning, kultur och livslångt lärande ska medverka och bidra till finansieringen. Vi anser att den ovannämnda artikeln tydligt bör ange vilka program som kan bidra till finansiering av det europeiska året, hur stora beloppen ska vara och hur insatserna ska samordnas mellan de samfinansierande program som förvaltas av olika generaldirektorat inom kommissionen.

5.4 Sist men inte minst anser EESK att det är nödvändigt att en utvärdering av resultatet av europeiska året nämns i förslaget. Det är viktigt att man i slutet av det europeiska året utvärderar de insatser som gjorts och de resultat som åstadkommit, så att man kan dra lärdom inför förberedelserna för andra europeiska år och få kännedom om i vilken mån insatserna har nått ut och varit framgångsrika.

Bryssel den 9 juli 2008.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Dimitris DIMITRIADIS